

Mottaker
Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref.:

Vår ref.: 2016/0291-2

Saksbehandler: Eirik Lothe Hess
Saksansvarlig: Magnus Gabrielsen

Dato: 30.09.2016

Svar på høring - forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften

Konkurransetilsynet viser til høring om forslag til endringer i "Lov om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv." (markedsføringsloven) og "Forskrift om prisopplysninger for varer og tjenester" (prisopplysningsforskriften) i forbindelse med etablering av en dagligvareportal datert 30. juni 2016 (høringsnotatet). Høringsfristen er satt til 1. oktober 2016.

Nedenfor følger en kort redegjørelse for utvalgte deler av høringsnotatet fra Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) samt Konkurransetilsynets kommentarer.

1. Om høringsnotatet

Stortinget vedtok i 2015 å be regjeringen etablere en gratis informasjonsportal for detaljhandel innen dagligvarer. Formålet med portalen er å gi forbrukerne bedre grunnlag for å foreta informerte valg og å stimulere konkurransen i dagligvaremarkedet. BLD har gitt Forbrukerrådet i oppgave å utvikle portalen. Høringsnotatet omhandler forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften, blant annet for å regulere aktørers plikt og rett til å innrapportere data til portalen.

BLD foreslår at alle butikker som hovedsakelig selger dagligvarer til forbrukere og alene eller i tilknytning til en kjede står for minst én prosent av dagligvarebransjens totale omsetning, pålegges en plikt til å registrere opplysninger om pris og annen informasjon om de dagligvarer som dagligvareportalen etterspør. Aktører som hovedsakelig selger dagligvarer til forbrukere, men ikke omfattes av plikten, gis rett til å innrapportere informasjon slik dagligvareportalen bestemmer. Storkiosker og bensinstasjoner gis på nåværende tidspunkt verken rett eller plikt til å rapportere til portalen.

Når priser gjøres lettere tilgjengelig for forbrukerne vil også dagligvarekjedene få mer informasjon om konkurrentenes priser. For å motvirke dette vil BLD på et senere stadium ta stilling til og opplyse om hvilken informasjon basert på priser som skal kunne hentes ut av portalen. Videre foreslår BLD en ny bestemmelse i markedsføringsloven som gjør unntak fra offentliglovas rett til innsyn i de av dagligvareportalens opplysninger som gjelder priser.

2. Konkurransetilsynets vurdering

Konkurransetilsynet har tidligere uttrykt skepsis til en dagligvareportal med løpende oppdaterte priser for alle produkter i alle butikker.¹ BLD anerkjenner i høringsnotatet risikoen for at detaljert prisinformasjon kan føre til koordinering mellom dagligvarekjedene. Tilsynet stiller seg positivt til at BLD ønsker å begrense kjedenes tilgang til prisinformasjon både gjennom begrensninger på hvilke priser som skal vises i portalen og ved å innføre et unntak fra offentleglovas bestemmelser om rett til innsyn.

En forutsetning for effektiv konkurranse er at aktørene i markedet kan konkurrere på like vilkår. I den sammenheng vil Konkurransetilsynet særlig kommentere to forhold i høringsnotatet.

For det første er det usikkert hvor store kostnader som vil legges på den enkelte aktør i forbindelse med å etablere systemer som kan levere data til portalen. BLD antar at kostnaden vil kunne variere betydelig mellom kjedene, men at den "*bør ligge innenfor noen få millioner kroner*" for hver av dem. Høringsnotatet inneholder imidlertid ingen vurdering av denne kostnadens størrelse for små aktører uten kjedetilknytning.

I høringsnotatet er BLD bevisst på ikke å diskriminere eksempelvis små frittstående butikker, spesialforretninger for mat og drikke eller bondens marked og foreslår å gi disse rett til å legge inn informasjon i dagligvareportalen. Høye systemkostnader kan imidlertid innebære at denne retten ikke er reell for små, uavhengige aktører. Konkurransetilsynet vil derfor understreke betydningen av at kostnadene for mindre aktører ikke blir så høye at de kommer i strid med prinsippet om konkurranse på like vilkår.

For det andre foreslås det i høringsnotatet at retten for næringsdrivende til å registrere informasjon i portalen skal begrenses til de som "*hovedsakelig selger dagligvarer til forbrukere*", slik at enkelte aktører som selger dagligvarer ikke kan få registrert priser eller andre produktopplysninger i portalen. I tillegg foreslår BLD særskilt at bensinstasjoner og storkiosker, på nåværende tidspunkt, ikke gis rett til å rapportere til portalen.

Fra et konkurranseperspektiv kan en slik begrensning være problematisk. Ved å holde noen utenfor blir konkurransen mindre sterk enn om alle tilbydere av dagligvarer får presentere sine produkter på like vilkår. Alle aktører innenfor et relevant geografisk område som selger de produktene en forbruker er ute etter i en gitt handelssituasjon vil kunne konkurrere om den forbrukeren. Det gjelder uavhengig av om aktørene selger andre produkter i tillegg til dagligvarer.

Hvorvidt en aktør ønsker å levere informasjon til dagligvareportalen vil bero på en avveining mellom systemkostnadene og nytten ved å synliggjøre seg overfor forbrukerne gjennom portalen. Ytterligere begrensninger av aktørers tilgang til portalen er etter Konkurransetilsynets vurdering unødvendig.

Det understrekes i den forbindelse også at det er vanskelig å forutse dynamiske endringer i konkurransen mellom ulike segmenter i detaljhandelen. Aktører som hovedsakelig selger andre produkter enn dagligvarer kan i dag eller i fremtiden utøve et konkurransepress på de tradisjonelle dagligvareaktørene.

Problemet med ovennevnte vilkår illustreres også i høringsnotatet der det står at "*etter hvert som det skjer glidende endringer i åpningstider, vareutvalg og måten vi handler på, kan det være vanskelig å definere og opprettholde et prinsipielt skille mellom dagligvarebutikk og storkiosk/bensinstasjon.*"

---

¹ Konkurransetilsynets hørings svar 30. november 2011 til NOU 2011:4, kapittel 5.5.2 og Konkurransetilsynets kommentarer 9. september 2013 til Nærings- og fiskeridepartementet vedrørende Forbrukerrådets rapport "*Matmakt til forbrukerne. Er dagligvareportal løsningen*".

3. Oppsummering

Konkurransetilsynet stiller seg positivt til forslaget om en unntaksbestemmelse fra offentliglovas bestemmelser om rett til innsyn i prisene som rapporteres til dagligvareportalen.

Videre er det tilsynets vurdering at retten til å rapportere til dagligvareportalen ikke bør begrenses, hverken direkte eller indirekte. Alle som selger dagligvarer bør ha rett til å legge inn informasjon i portalen. I den videre utviklingen av portalen bør det også legges vekt på at kostnaden forbundet med dette ikke må bli så stor at den vil utestenge små, uavhengige aktører til skade for konkurransen.

Med hilsen

Magnus Gabrielsen (e.f.)
avdelingsdirektør

<i>Mottaker</i>	<i>Postadresse</i>	<i>Poststed</i>	<i>Kontakt/e-post</i>
Barne- og likestillingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030 OSLO Norge	postmottak@bld.dep.no
 <i>Kopi til:</i>			
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032 OSLO Norge	postmottak@nfd.dep.no